

ענף מורשת אמ"ן

מנהרת הזמן במודיעין חודש אוגוסט

"עם שאינו יודע את עברו, ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפל"

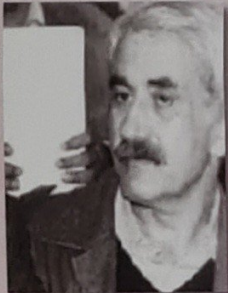
(יגאל אלון)

ראשית אוגוסט 1958 מבצע "רסקו"

מבצע מבוקר של השב"כ מול המודיעין הרומני. המבצע החל בקיץ 1958 לאחר שבשב"כ התייצב "עולה חדש" מרומניה, שהתוודה כי הינו מרגל של המודיעין הרומני. היתה זו תקופה שבה קיימו שירותי המודיעין המזאריים פעילות נרחבת להחדרת מרגלים בדרכים שונות. השב"כ ניצל את הזדמנות שנפלה לידו אחר התחקות הצי"ח על המודיעין המזרח אירופאי.

10 באוגוסט 1973 מבצע "עמלק"

- יירוט מטוס אזרחי שהמריא מביירות לבגדאד ע"י חה"א- ע"ב מידע האזנה של אמ"ן- במטרה ללכוד את ג'ורג' חבש, ראש "החזית העממית לשחרור פלסטין". בתחקור נוסעי המטוס, שהונחת ברמת דוד לא נמצא האובייקט. המטוס ונוסעיו הורשו להמריא וישראל ספגה גינויים מכל עבר, כולל איגוד הטייסים הישראלי על "פיראטיות אווירית".
- מבצע היירוט, שגרם לישראל נזק בינ"ל רב, בעיצומו של גל חטיפות המ"טוסים, אושר ע"י שהב"ט, משה דיין, והרמטכ"ל, "דדו", למרות התנגדותו הנחרצת של ראש אמ"ן, אלי זעירא, שהזהיר מפני מספר תוצאות שליליות כמו גינויים בינ"ל, אי וודאות לגבי נוכחות חבש על הטיסה ופגיעה בבטחון מקורות - וצדק בכולן.

12 באוגוסט 1973 ביטול כוננות "כחול לבן"

- שלושה חדשים לאחר שהוכרזה הכוננות למלחמה מול מצרים וסוריה, בניגוד לעמדתו של ר'אמ"ן, אלי זעירא, גויסו כוחות מילואים והושקעו משאבים רבים (60 מיליון לירות) לחיזוק צה"ל ולאחר שהמלחמה לא פרצה - בוטלה הכוננות.
- "נצחון פירוס" טרגי של ר'אמ"ן, זעירא, שהעריך גם אז בדיונים בכפוזמים הבכירים (מהסיבות הלא נכונות) שלא צפויה מלחמה.
- הוא "צדק" בשל החלטה של סאדאת לדחות את מועד המלחמה מהקיץ לסוף השנה אך ה"הישג" המודיעיני לכאורה של ר'אמ"ן, אלי זעירא, וחי"זוק מעמדו ושל המחקר באמ"ן הפך ל"קללה" ב-6 אוק'. והיו תוצאות לוואי נוספות: הערכות הרמטכ"ל ושהב"ט לגבי הסבירות למלחמה התערערו. שהב"ט, דיין, עבר להערכת קיצון שבעשור הקרוב לא תפרוץ מלחמה.

2 באוגוסט 2006 מבצע "חד וחלק"

- מהמבצעים הבולטים והשנויים במחלוקת במלחמת לבנון השנייה. מטרתו המרכזית היתה להביא מידע על מצב החיילים החטופים אלדד רגב ואודי גולדווסר ז"ל.
- המבצע כלל פשיטה מוסקת של כח של כ-180 לוחמי סיירת מטכ"ל ו'שלדג' בשישה מסוקי "יסעור" וכח אווירי משמעותי במהלך מלחמת לבנון השנייה על יעד של חזבאללה ומשה"מ בבעלבכ אלא שהמבצע הסתיים ללא הבאת מודיעין משמעותי. 19 אנשי חזבאללה נהרגו ו-5 אנשי חזבאללה הובאו לתיחקור בארץ.

ליל 10-11 באוגוסט 1963 מבצע "חלוץ"

- מהמבצעים הראשונים של סיירת מטכ"ל (שהוקמה ב-1957) בעומק מצרים ואחד משני מבצעי הכנה לטובת מבצע איסוף מודיעין בסוף 1964 (מבצעי "שרקוק" ושלד"ג). מבצע מורכב ששילב שימוש במסוקי חה"א להנחתה וחילוץ.
- מפקד המבצע היה סגן אהוד ברק, לימים מפקד היחידה, ר'אמ"ן, הרמטכ"ל וראש הממשלה. ר'אמ"ן אז, מאיר עמית, הציח לשכנע את ראש הממשלה ושר הביטחון, לוי אשכול, בחיובות המבצע ולהקצות לפרוייקט האיסופי תקציב יוצא דופן (אז!) של 2 מיליון דולר.

כתיבה ועריכה: סא"ל מיל. גדעון מיטשניק, רע"ן ההיסטוריה והמורשת אמ"ן.
הפקה: עדן טננבאום
עיצוב גרפי: הוצל"א אמ"ן

16 אוגוסט 1966 שיאו של מבצע "הציפור הכחולה"

• מטוס המיג 21 העיראקי נחת בבסיס חצור של חה"א לאחר מבצע מור-כב של "המוסד" בראשות מאיר עמית שנמשך מס' שנים ובמס' יבשות.
• המיג 21, המטוס הסובייטי המתקדם ביותר אז, הגיע לארץ מעיראק על טייסו וספר ההדרכה והיווה שלב חשוב בהכנות טייסי חה"א למל' ששת הימים.

• המוסד הצליח לגייס את הטייס הנוצרי מוניר רדפא במבצע, שהחל כבר ב-1964 וכלל מעורבות גורמים רבים וביניהם: רחביה וורדי, יעקב נמרודי, זאב לירון, הסייען יוסף שמש, פילגשו ואחותה.
• חילות האוויר של המערב לא הכירו המטוס והמוסד הצליח היכן ששירותי המודיעין המובילים בעולם נכשלו. ארה"ב הצליחה לקבל את המטוס אליה למרות התנגדויות רבות. קרנו של המוסד בראשות מאיר עמית עלתה מאד.
• לטייס העיראקי ומשפחתו העתיד בישראל ובכלל היה פחות מזהיר.

31-26 אוגוסט 2006 מבצע "גן נעול"

• במסגרת מבצע "גן נעול" (כחלק ממבצע מבצע "גשמי קיץ") בשכונת סג'עיה בעזה חשפו כוחות צה"ל מנהרת תופת במעבר קרני. במבצע נהרגו 20 מחבלים ועוד כ-20 נפגעו.
• המבצע היה חלק מסדרת מבצעים ברצועה שנערכו לאחר הפיגוע ב-25 יוני 2006 ליד כרם שלום בו נהרגו שני לוחמי שריון ונחטף החייל רב"ט גלעד שליט.

"המודיעין הוא קו ההגנה הראשון של מדינת ישראל"

(הרמטכ"ל החמישי חיים לסקוב)

הרמטכ"ל במלחמת יום הכיפורים,
רא"ל דוד אלעזר ("דדו")

22-26 אוגוסט 1973 בדרך למלחמת יוה"כ

• במסגרת "הסימנים המעידים" למלחמה החלו במהלך אוגוסט 1973 צעדים צבאיים חריגים בחזית רמת הגולן ובראשם פריסת 25 סוללות טק"א. היקף וארוע חריג וצעד ראשון מסוגו של הסורים.
• הערכת אמ"ן (שנמשכה עד בוקר ה-6 אוק' 1973) היתה שלא מדובר על הכנות למלחמה אלא על היערכות למגננה ע"ר חשש מפני תקיפה ישראלית. גם מודיעין חה"א הוציא פרסום שלצד הדיווח על ההתרחשות החריגה והצגת המשמעויות על הגבלת פעילות מטוסי חה"א כלל הערכה שמדובר על צעדים הגנתיים. קמ"ן פצ"ן ראה בצעדים אלו שלוו בהמשך גם בחיזוק הביצורים ברמה"ג חלק מתוך היערכות למלחמה.

אוגוסט 1955 מבצע אלקיים

• "מבצע אלקיים" (פעולת חאן יונס) מהמבצעים הבולטים של הצנחנים (גדוד 890 בראשות אריק שרון) במסגרת פעולות התגמול מול ה"פדאין" בשנות ה-50. המטרה: כיבוש ופיצוץ בניין המשטרה בחאן-יונס, מתחם מבוצר בתוך מחנה צבאי, ששימש כמפקדת הפדאין.
• המבצע הצריך מל"ם מדויק והוכן תיק יעד על הבניין ועל השטח. למעלה מ-70 חיילים מצרים נהרגו בפעולה.

